Nafn: _____ Dagsetning: _____ Stig: _____

Netsvik og félagsleg hjálparbrögð Verndarleiðarvísir

Vefveiðar í tölvupósti, falsað lén, símavefveiðar (vishing), svik í nafni þjónustuvers, sannprófun utan rásar, BEC

YFIRLIT UM NÁMSEFNI UM NETSVIK

VARIÐ

GAGNADULKÓÐUN

256-bita AES staðall

UPPFYLLIR KRÖFUR

ALÞJÓÐLEGIR STAÐLAR

Rammar GDPR og CCPA

ZERO-TRUST

AÐGANGSSTEFNA

Fjölþátta auðkenning

Velkomin! Þetta verkefnahefti leiðir þig í gegnum varnir gegn netsvikum. Þú munt kynnast fölskum vefveiðasíðum, aðferðum félagsverkfræði (social engineering), stuðningssvikum, leiðum fyrir millifærslusvik og aðferðum til að staðfesta greiðslur.

ÁFANGAR VERKEFNABLAÐSINS

- [ ] **Hluti 1-4: Náðu tökum á netöryggi og varnir gegn ógnum.**
- [ ] **Hluti 5-7: Leystu krossgátur og orðaleitarþrautir.**
- [ ] **Hluti 8-9: Leystu dæmisögur og dulmálsáskorun.**
- [ ] **Hluti 10: Farðu yfir síður með algengum spurningum, grunnstig og framhaldsstig.**
- [ ] **Hluti 11: Kannaðu 10 áhugaverðar staðreyndir úr raunheimum.**
- [ ] **Auka: áskorunin Hugsaðu hratt.**

Opnaðu netöryggisleiðarvísi VPN.com

URL: https://www.vpn.com/is/netoryggd/netsvindlar/

Námsvegvísir þinn: vernd gegn netsvikum

- Greindu algeng einkenni þjónustusvika og léna sem herma eftir innsláttarvillum (typosquatting).
- Innleiddu samskiptareglur fyrir staðfestingu tölvupósts (SPF, DKIM, DMARC) gegn fölsun.
- Komdu á sannprófun fjárhagsfærslna utan rásar til að koma í veg fyrir fyrirtækjasvik með bankamillifærslum.

LEIÐBEININGAR UM NETSVIK

Svaraðu fjölvalsspurningunum og satt/ósatt-spurningunum, kláraðu eyðufyllingarsetningarnar með orðabankanum, paraðu saman skilgreiningar og leystu krossgátuna og orðaleitina. Nýttu þekkingu þína á vernd gegn svikum á netinu. Ljúktu með aukaverkefninu Hugsaðu hratt.

NETSVIK OG VERND GEGN FÉLAGSLEGRI HJÁLPARBRÖGÐUM (INNGANGUR)

Netsvik nýta mannlega hegðun með vefveiðum, stuðningsgluggum, símsvikum og greiðslusvikum. Staðfesting færslna eftir óháðri leið og SPF/DKIM/DMARC-lénareglur hjálpa til við að loka á leiðir félagslegra hjálparbragða við hlið netsins.

LESTU HVERN ÁFANGA VANDLEGA OG VELDU EÐA SKRIFAÐU RÉTT SVAR.

Áfangi 1: Fjölvalsáskorun

1 **1. Hvað er helsta merki um tæknisvik?**

- A. Sprettigluggi sem fullyrðir að kerfið þitt sé sýkt og krefst þess að þú hringir í símanúmer
- B. Sjálfvirk öryggisuppfærsla sem sótt er úr opinberri pakkageymslu
- C. Lykilorðastjóri sem neitar að fylla út innskráningarupplýsingar á léni fyrirtækis
- D. Afritun skráa í bakgrunni sem keyrir á ytri drifstillingu

2 **2. Hvaða aðferð notar falsaðar sendendalénar til að stela bankaupplýsingum?**

- A. Vefveiðar í tölvupósti
- B. Gáttaskönnun
- C. Minnisinnsprautun
- D. Dulritunareyðing

3 **3. Hvað táknar bankamillifærslusvik?**

- A. Að blekkja fórnarlömb til að senda peninga á fölsk fyrirtækjareikninga með blekkingum (social engineering)
- B. Að dulkóða kerfisgagnagrunna með gagnagíslatökuforriti
- C. Að spyrjast fyrir í gagnagrunnum með SQL-innsprautunarskipunum
- D. Að afrita kerfisskrár á ótengda geymsludiska

4 **4. Hvers vegna búa svikarar til falskar netverslanir?**

- A. Til að stela kreditkortaupplýsingum og greiðsluauðkennum frá kaupendum
- B. Til að hýsa gagnagrunnstöflur fyrir sandkassagreiningu spilliforrita
- C. Til að flýta afhendingu pantana á netinu
- D. Til að prófa ný vefsíðuútlit ókeypis

5 **5. Hvað merkir vishing?**

- A. Símavefveiðar (voice phishing) um símkerfi til að stela auðkennum
- B. Að skanna staðarnet eftir óöruggum kerfistækjum
- C. Að endurheimta kerfisgagnagrunna eftir óleyfilegt öryggisbrot
- D. Að keyra óörugg forrit í öruggum sýndargámum

Áfangi 2: Satt eða ósatt

6 Spurning 6

6. Vefveiðasvik beinast aðeins að endanotendum, aldrei að hvalveiðimarkmiðum meðal stjórnenda.

Satt Ósatt

7 Spurning 7

7. Falsað lén nota oft smávægilegar innsláttarvillur (eins og amaz0n.com) til að líkja eftir traustum vörumerkjum.

Satt Ósatt

8 Spurning 8

8. Hægt er að leysa tæknisvik með því að veita þeim sem hringir fjaraðgang.

Satt Ósatt

9 Spurning 9

9. Félagsleg hagræðing nýtir sálfræði manna, eins og ótta og flýti, til að sniðganga öryggisreglur.

Satt Ósatt

10 Spurning 10

10. Alltaf ætti að staðfesta beiðnir um bankamillifærslur með samskiptaleiðum utan sama miðils (out-of-band).

Satt Ósatt

Áfangi 3: Lykilhugtök fyllt inn

Lestu hverja setningu hér að neðan og fylltu í eyðuna með réttu hugtaki úr orðabankanum.

1. Sviksamlegur tölvupóstur sem blekkir notendur kallast _____ .
2. Vefslóðir sem líkja eftir traustum vörumerkjum eru _____ .
3. Svik í gegnum símtöl sem beinast að bankaupplýsingum kallast _____ .
4. Sprettigluggi sem krefst greiðslu fyrir að fjarlægja vírus, í nafni tækniaðstoðar, er dæmi um _____ .
5. Til að staðfesta greiðslubeiðni þarf _____ eftir annarri leið.
6. Að beina viðskiptafærslum fyrirtækja yfir á reikninga þjófa kallast _____ .

ORÐABANKI

FALSAÐAR HVALAVEIÐAR RADDVEIÐAR SMS-SVIK STAÐFESTING SVIKAFÆRSLA SVINDL VEFVEIÐAR

Skrifaðu svörin þín hér:

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Áfangi 4: Pörun hugtaka um öryggi

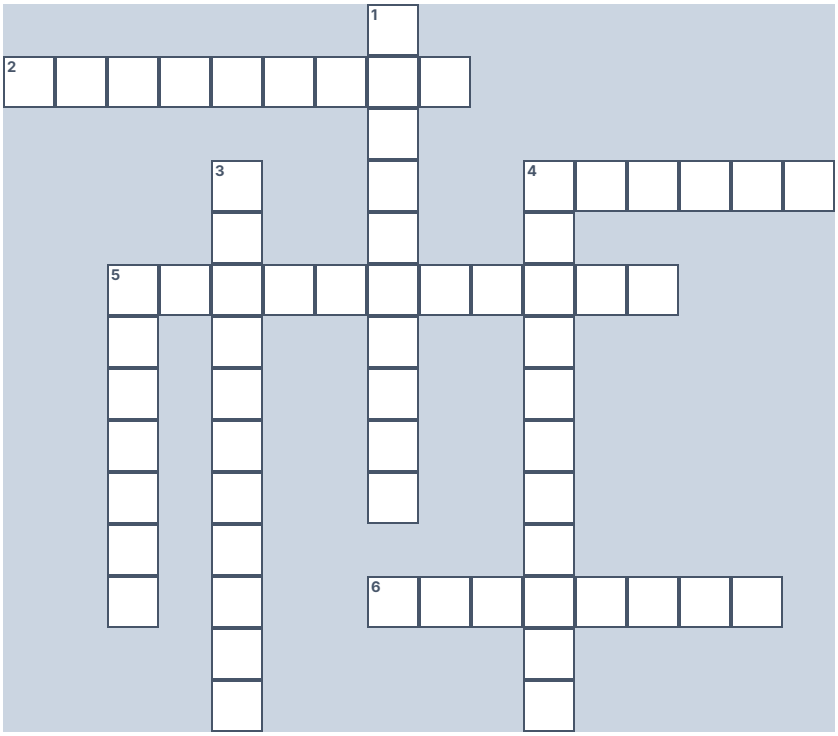
PÖRUN SKILGREININGA

Paraðu hvert hugtak til vinstri við rétta skilgreiningu til hægri með því að skrifa samsvarandi bókstaf (A-H) í útfyllanlega reitinn.

☐	1. VEFVEIÐAR	A	Svikaleg tilfærsla bankafærslna á reikninga glæpamanna.
☐	2. FALSAÐ	B	Svikaáætlun sem miðar að því að stela peningum eða aðgangsupplýsingum frá fórnarlömbum.
☐	3. RADDVEIÐAR	C	Að senda svik í SMS-skilaboðum til að stela innskráningarupplýsingum farsímareiknings.
☐	4. SVIK	D	Svikasímtöl sem miða að því að stela innskráningarupplýsingum og reikningsgögnum.
☐	5. STAÐFESTING	E	Markvissar vefveiðaárásir sem miða að því að stela innskráningarupplýsingum frá æðstu stjórnendum (C-level).
☐	6. VÍR	F	Eftirlíkt netfang sendanda eða vefsvæðis, hannað til að líta út fyrir að vera lögmætt.
☐	7. HVALVEIÐAR	G	Svikapóstsherferðir sem miða að því að stela innskráningarupplýsingum og lykilorðum.
☐	8. SMISHING	H	Að staðfesta greiðsluupplýsingar með traustri aukasamskiptaleið.

Áfangi 5: Krossgáta

Leystu krossgátuna með því að slá stafi inn í virku hvítu reitina. Tölurnar vísa til vísbendinganna hér að neðan.

LÁRÉTT

2. Sviksamlegar tölvupóstherferðir sem eiga að stela innskráningarupplýsingum og lykilorðum (9)

4. Sviksamlegt ráðabrugg sem á að stela fé eða aðgangi að skilríkjum fórnarlamba (6)

5. Að sannreyna greiðsluupplýsingar með traustri annarri samskiptaleið (11)

6. Eftirlíkt netfang sendanda eða vefslóð sem á að líta út fyrir að vera lögmæt (8)

LÓÐRÉTT

1. Sviksamleg símtöl sem eiga að stela skilríkjum og reikningsupplýsingum (10)

3. Markvissar vefveiðar sem miða að því að stela skilríkjum framkvæmdastjóra í æðstu stöðum (11)

4. Sviksamleg tilfærsla bankaviðskipta yfir á reikninga glæpamanna (11)

5. Sending svikaskilaboða í textaformi til að stela aðgangsupplýsingum farsímareikninga (7)

Áfangi 5, valkostur: Aðgengilegar vísbendingar fyrir krossgátu

Notendur skjálesara og lyklaborðs geta slegið svör krossgátunnar beint inn í textareitina hér að neðan.

LÁRÉTT

2 lárétt: Sviksamlegar tölvupóstherferðir sem eiga að stela innskráningarupplýsingum og lykilorðum (9 stafir):

4 lárétt: Sviksamlegt ráðabrugg sem á að stela fé eða aðgangi að skilríkjum fórnarlamba (6 stafir):

5 lárétt: Að sannreyna greiðsluupplýsingar með traustri annarri samskiptaleið (11 stafir):

6 lárétt: Eftirlíkt netfang sendanda eða vefslóð sem á að líta út fyrir að vera lögmæt (8 stafir):

LÓÐRÉTT

1 lóðrétt: Sviksamleg símtöl sem eiga að stela skilríkjum og reikningsupplýsingum (10 stafir):

3 lóðrétt: Markvissar vefveiðar sem miða að því að stela skilríkjum framkvæmdastjóra í æðstu stöðum (11 stafir):

4 lóðrétt: Sviksamleg tilfærsla bankaviðskipta yfir á reikninga glæpamanna (11 stafir):

5 lóðrétt: Sending svikaskilaboða í textaformi til að stela aðgangsupplýsingum farsímareikninga (7 stafir):

Áfangi 6: Falið orð í orðaleit

Finndu 8 lykilhugtök sem eru falin í reitnum hér að neðan. Orð geta verið lárétt, lóðrétt eða á ská.

S V I N D L B R Ó Þ K J Þ K Ý
A Ú J Ð R M Í A Ð I V N N K R
L K P G M M R D S T E Ú Ú G B
S I T P O H T D B Y F Ð U Æ V
R V D Ö Y S F V J G V Ö Ð H N
Æ S Ð R Ý T P E B V E Á A V Ö
F S O Ð K A A I Ð O I Ð É A G
A M I Ð S Ð R Ð M F Ð E I L T
K S Ö U É F R A X A A É A A A
I R Ó N P E Ú R Þ L R R J V S
V Ú T D N S Æ B F S T Ý Y E Í
S A S Ö Æ T Æ K F A I M S I J
L L U Ó G I P R G Ð Ö A O Ð X
F V B Æ T N Æ Á G A L Ö G A J
O P N Ý B G L Ö Æ R F Þ Ó R Y

ORÐALISTI

VEFVEIÐAR FALSAÐAR RADDVEIÐAR SVINDL STAÐFESTING SVIKAFÆRSLA HVALAVEIÐAR SMSSVIK

Áfangi 6, valkostur: Aðgengileg orðaforðapörun

Paraðu hvert af hugtökunum 8 úr orðaleitinni við rétta skilgreiningu með því að skrifa bókstafinn (A-H) í eyðuna.

HUGTÖK
A. VEFVEIÐAR
B. FALSAÐAR
C. RADDVEIÐAR
D. SVINDL
E. STAÐFESTING
F. SVIKAFÆRSLA
G. HVALAVEIÐAR
H. SMSSVIK

	SKILGREININGAR OG PÖRUNARREITIR
	1. Eftirlíkt netfang sendanda eða vefslóð sem á að líta út fyrir að vera lögmæt.
	2. Að sannreyna greiðsluupplýsingar með traustri annarri samskiptaleið.
	3. Sviksamleg tilfærsla bankaviðskipta yfir á reikninga glæpamanna.
	4. Sending svikaskilaboða í textaformi til að stela aðgangsupplýsingum farsímareikninga.
	5. Markvissar vefveiðar sem miða að því að stela skilríkjum framkvæmdastjóra í æðstu stöðum.
	6. Sviksamleg símtöl sem eiga að stela skilríkjum og reikningsupplýsingum.
	7. Sviksamlegar tölvupóstherferðir sem eiga að stela innskráningarupplýsingum og lykilorðum.
	8. Sviksamlegt ráðabrugg sem á að stela fé eða aðgangi að skilríkjum fórnarlamba.

Áfangi 7: Áskorun með ruglaðum orðum

Raðaðu stöfunum hér að neðan í rétta röð til að afhjúpa lykilhugtök um netöryggi. Skrifaðu svörin þín í reitina sem fylgja.

1. IEVEVÐARF
2. ADRAVRIÐED
3. SSETATNGFIÐ
4. EARVAAÐIHVL
5. AÐARSFAL
6. DNSILV
7. RASVÆASLIFK
8. MSKSIVS

Aukaverkefni: Hugsaðu hratt

3 SVÖR Í HVERJUM FLOKKI. SÁ VINNUR SEM FYLLIR FYRST ÚT LISTANN.

1	Tæki sem hægt er að brjótast inn í			
2	Setningar sem svikarar nota oft			
3	Greiðsluleiðir sem svikarar biðja um			
4	Tegundir netsvika			
5	Tilboð sem eru of góð til að vera sönn			
6	Staðir til að tilkynna svik			
7	Orð tengd netöryggi			
8	Fólk sem þú getur varað við svikum			
9	Hlutir sem þú afritar			
10	Viðvörunarmerki í tölvupósti			
11	Merki þess að tölva sé sýkt			
12	Leiðir til að kanna netverslun			
13	Leiðir til að vernda reikningana þína			
14	Hlutir til að gera ef þú verður fyrir svikum			
15	Hlutir til að gera eftir gagnaleka			

Áfangi 8: Dæmisögur um netöryggi

Nýttu hugtökin sem þú hefur lært til að leysa raunveruleg dæmi hér að neðan.

DÆMISAGA 1: FORVÖRN GEGN SVIKUM MEÐ FYRIRTÆKJAMILLIFÆRSLUR

👷

Aðstæður: Fjármáladeild fær áríðandi tölvupóst frá skopstæltu söluaðilavistfangi þar sem óskað er eftir að framtíðarreikningsgreiðslur verði sendar á nýtt leiðarnúmer.

Umræðuspurning: Lýstu stefnu um sannprófun á svikum með millifærslum og tilgreindu auðkenningarstýringar fyrir tölvupóst.

DÆMISAGA 2: VEFVEIÐAR GEGN YFIRSTJÓRNANDA (HVALVEIÐAR)

👷

Aðstæður: Stjórnandi smellti á vefveiðatengil sem sagðist innihalda öruggt skjal fyrir stjórnarfund og sló inn aðalauðkenni sín hjá fyrirtækinu á skopstældri gátt.

Umræðuspurning: Lýstu viðbragðsskrefum við atvikinu og útskýrðu hvernig hægt er að gera úttekt á innskráningum stjórnandans.

Áfangi 9: Leystu dulmálið

Netöryggissérfræðingur ver netkerfiseignir gegn ógnaraðilum á netinu. Notaðu lykilinn „bókstafur í tölu“ hér að neðan til að afkóða skilaboðin með því að skrifa samsvarandi bókstafi í auðu reitina.

DULMÁLSLYKILL: STAFIR Í TÖLUR

A=1 Á=2 B=3 C=4 D=5 Đ=6 E=7 É=8 F=9 G=10 H=11 I=12

Í=13 J=14 K=15 L=16 M=17 N=18 O=19 Ó=20 P=21 Q=22 R=23 S=24

T=25 U=26 Ú=27 V=28 W=29 X=30 Y=31 Ý=32 Z=33 Þ=34 Æ=35 Ö=36

9	12	18	18	5	26		28	7	9	28	7	12	6	1	23		17	7	6
						24	15	1	18	18	1		19	10					
24	25	1	6	9	7	24	25	12	18	10	26								

Afkóðuð skilaboð:

ÁBENDING: HVER TALA STENDUR FYRIR STÖÐU STAFSINS Í STAFRÓFINU (T.D. 1 = A, 2 = B, 36 = Ö).

Áfangi 10: Algengar spurningar um netöryggi – grunnstig (Hluti A)

Farðu yfir algengar spurningar og svör um varnir gegn netógnum.

Q1: Hvað eru netsvik?

Svikamynstur sem notar stafrænar rásir til að blekkja fórnarlömb til að senda peninga eða gefa upp persónuauðkenni.

Q2: Hvert er helsta einkenni vefveiðapósts?

Skilaboð sem krefjast flýtis (eins og lokun reiknings) og vísa þér á tengil sem passar ekki við opinbera lénið.

Q3: Hvað er typosquatting?

Að skrá lén með algengum innsláttarvillum vinsælla vörumerkja (eins og amaz0n.com) til að hýsa fölsuð vefveiðavefsvæði.

Q4: Hvað er tæknisvik (support scam)?

Sprettigluggi sem fullyrðir að tölvan þín sé sýkt og vísar þér á að hringja í símanúmer og borga fyrir falskan hreinsihugbúnað eða fjaraðgangsþjónustu. [1]

Q5: Hvað er vishing (símasvik)?

Vefveiðaárásir með símtölum til að blekkja fórnarlömb til að gefa upp bankareikning eða innskráningarupplýsingar.

Áfangi 10: Algengar spurningar um netöryggi – grunnstig (Hluti B)

Farðu yfir algengar spurningar og svör um varnir gegn netógnum.

Q6: Hvað þýðir bankamillifærslusvik (wire fraud)?

Greiðslufærslur sem er beint til svikareikninga með því að villa á sér heimildir sem birgjar eða stjórnendur.

Q7: Hvað er whaling?

Mjög markviss tegund af spear phishing sem beinist beint að verðmætum skotmörkum eins og æðstu stjórnendum fyrirtækja.

Q8: Hvað er smishing (SMS-svik)?

Svikatextaskilaboð send í farsíma sem innihalda tengla á fölsuð vefgáttir eða rakningaruppfærslur.

Q9: Hvers vegna er staðfesting á annarri rás mikilvæg?

Það staðfestir færsluupplýsingar um sérstaka samskiptaleið (eins og símtal) og forðast þannig afhjúpaða tölvupóstþræði.

Q10: Hvernig virka svik með fölskum vörslureikningi (escrow)?

Svikarar búa til falsað vefsvæði fyrir vörslureikning (escrow), halda því fram að fé sé geymt örugglega og stela síðan innborgun kaupandans með millifærslu.

Áfangi 10: Algengar spurningar um öryggi – framhaldsstig (Hluti C)

Kannaðu ítarlega tæknilega þætti öryggisrammaverka, spilliforritagreiningar og gagnareglufylgni.

Q1: Hvernig nota svindlarar BEC (Business Email Compromise) til að fremja greiðslusvik?

Þeir ræna netfangi löglegs starfsmanns, fylgjast með reikningasamskiptum og senda uppfærðar greiðsluupplýsingar með svikabankareikningum.

Q2: Hver er áhættan af IDN-samlíkingaárásum í netsvikum?

Notkun stafa utan ASCII sem líta eins út og venjulegir stafir (t.d. kyrillíska 'a') til að skrá fölsk lén sem líkja eftir raunverulegum vörumerkjum.

Q3: Hvers vegna er skoðun tölvupósthausa mikilvæg við uppgötvun svika?

Það sýnir raunverulega IP-tölu upprunanetþjónsins og stöðu SPF/DKIM-staðfestingar og sýnir hvort sendandalénið sé falsað.

Q4: Hvernig misnota tæknisvikarar fjarskjáborðshugbúnað?

Þeir nota tól eins og AnyDesk eða TeamViewer til að tengjast tæki fórnarlambsins, koma fyrir spilliforriti og stela vistuðum lykilorðum.

Q5: Hvert er markmið fyrirframgreiðslusvika (advance-fee scams)?

Að blekkja fórnarlömb til að greiða afgreiðslugjöld fyrirfram í skiptum fyrir stór fjárhagsleg verðlaun sem eru ekki til.

Áfangi 10: Algengar spurningar um öryggi – framhaldsstig (Hluti D)

Kannaðu ítarlega tæknilega þætti öryggisrammaverka, spilliforritagreiningar og gagnareglufylgni.

Q6: Hvernig nota svikarar greiningu á samfélagsmiðlasniðum í markvissum vefveiðum?

Þeir safna skipulagi fyrirtækja og nöfnum starfsmanna til að semja sannfærandi vefveiðapósta sem beinast að tilteknum einstaklingum (spear-phishing).

Q7: Hvers vegna bjóða falskar vefverslanir mikla afslætti?

Til að lokka kaupendur til að slá inn kreditkortaupplýsingar og ná í auðkenni til endurnotkunar eða endursölu á carding-vettvöngum.

Q8: Hvernig loka DMARC-færslur á vefveiðasvik?

DMARC gerir lénseigendum kleift að biðja móttakendur um að setja í sóttkví eða hafna pósti sem stenst ekki samræmdar SPF- og DKIM-athuganir, sem hindrar beina fölsun. [5]

Q9: Hver er ógnin af gáttum sem safna innskráningarupplýsingum?

Falsaðar lendingarsíður hannaðar til að líta nákvæmlega út eins og Microsoft 365 eða Google workspace og stela innskráningarupplýsingum um leið og þær eru slegnar inn.

Q10: Hvernig tilkynna og gera öryggisteymi svikalén óvirk?

Með því að senda sönnunargögn um svik á misnotkunarnetfang skráningaraðila, hýsingarveitu og Google Safe Browsing-skrána.

Hluti 11: 10 staðreyndir um netöryggi og innsýn úr raunheimum

Farðu yfir raunverulegar staðreyndir um öryggisbrot, varnarkerfi og reglufylgnistaðla.

1. INNSÝN Í ÖRYGGI

Vefveiðar og blekkingar voru algengasta glæpategundin sem tilkynnt var til IC3 hjá FBI árið 2025, með 191.561 kvörtun. [2]

2. INNSÝN Í ÖRYGGI

Viðskiptapóstsvik (BEC) ollu yfir 3 milljarða dollara tjóni sem tilkynnt var til IC3 hjá FBI árið 2025. [2]

3. INNSÝN Í ÖRYGGI

Lén með innsláttarvillum (typo-squatting) eru frábrugðin raunverulegum vörumerkjanöfnum um einn eða tvo stafi, svo þau geta farið framhjá við fljótlega yfirferð.

4. INNSÝN Í ÖRYGGI

Tæknisvik ollu yfir 2,1 milljarðs dala tjóni sem tilkynnt var til IC3 hjá FBI árið 2025. [2]

5. INNSÝN Í ÖRYGGI

Samlíkingarárásir (homograph) líta eins út í veffangastiku vafra nema vafrinn sýni punycode-stillingar.

6. INNSÝN Í ÖRYGGI

SMS-textasvik (smishing) nota stutt, áríðandi skilaboð með tenglum og gefa fórnarlömbum lítið samhengi til að átta sig á svikum.

7. ÖRYGGISINNSÝN

Hvalveiðiárásir beinast að tölvupósti stjórnenda því þeir stjórna aðgangi að stórum bankamillifærslum.

8. ÖRYGGISINNSÝN

Að staðfesta greiðslubreytingar með því að hringja í þekkt, vistað símanúmer er lykilvörn gegn BEC-peningasvikum.

9. ÖRYGGISINNSÝN

Falskar vörsluvefsíður (escrow) eru algeng svik á netmarkaðstorgum: þær líta út eins og örugg greiðsluþjónusta en stela bankamillifærslu kaupandans.

10. INNSÝN Í ÖRYGGI

Google Safe Browsing varar notendur við áður en þeir opna vefsvæði sem merkt hafa verið vegna vefveiða eða spilliforrita.

Tæknilegar heimildir og tilvísanir

Námsleiðbeiningarnar og gagnvirku þrautirnar eru unnar úr alþjóðlegum stöðlum NIST og OWASP og kröfum um persónuverndarsamræmi.

FRÆÐILEGAR HEIMILDIR OG HEIMILDIR ÚR ATVINNUGREININNI

[1] Federal Trade Commission. (n.d.). How To Spot, Avoid, and Report Tech Support Scams.

https://consumer.ftc.gov/articles/how-spot-avoid-and-report-tech-support-scams

[2] FBI Internet Crime Complaint Center. (2026). 2025 IC3 Annual Report.

https://www.ic3.gov/AnnualReport/Reports/2025_IC3Report.pdf

[3] CISA. (2023). Phishing Guidance: Stopping the Attack Cycle at Phase One.

https://www.cisa.gov/resources-tools/resources/phishing-guidance-stopping-attack-cycle-phase-one

[4] CISA. (n.d.). Malware, Phishing, and Ransomware.

https://www.cisa.gov/topics/cyber-threats-and-advisories/malware-phishing-and-ransomware

[5] IETF. (2015). RFC 7489: Domain-based Message Authentication, Reporting, and Conformance (DMARC).

https://www.rfc-editor.org/rfc/rfc7489.html

Lausnir: Áfangi 1 – Fjölval

1 **Spurning 1** — **Rétt svar: A**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Hvað er helsta merki um tæknisvik? → Sprettigluggi sem fullyrðir að kerfið þitt sé sýkt og krefst þess að þú hringir í símanúmer

2 **Spurning 2** — **Rétt svar: A**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Hvaða aðferð notar falsaðar sendendalénar til að stela bankaupplýsingum? → Vefveiðar í tölvupósti

3 **Spurning 3** — **Rétt svar: A**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Hvað táknar bankamillifærslusvik? → Að blekkja fórnarlömb til að senda peninga á fölsk fyrirtækjareikninga með blekkingum (social engineering)

4 **Spurning 4** — **Rétt svar: A**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Hvers vegna búa svikarar til falskar netverslanir? → Til að stela kreditkortaupplýsingum og greiðsluauðkennum frá kaupendum

5 **Spurning 5** — **Rétt svar: A**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Hvað merkir vishing? → Símavefveiðar (voice phishing) um símkerfi til að stela auðkennum

Lausnir: Áfangi 2 – Satt eða ósatt

6 **Spurning 6** — **Rétt svar: Ósatt**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Ósatt: vefveiðar beinast einnig að stjórnendum; „whaling“ eru vefveiðar sem beinast að æðstu stjórnendum.

7 **Spurning 7** — **Rétt svar: Satt**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Falsað lén nota oft smávægilegar innsláttarvillur (eins og amaz0n.com) til að líkja eftir traustum vörumerkjum.

8 **Spurning 8** — **Rétt svar: Ósatt**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Ósatt: að veita svikara í gervistuðningi fjaraðgang gerir honum kleift að koma fyrir spilliforriti og stela gögnum.

9 **Spurning 9** — **Rétt svar: Satt**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Félagsleg hagræðing nýtir sálfræði manna, eins og ótta og flýti, til að sniðganga öryggisreglur.

10 **Spurning 10** — **Rétt svar: Satt**

ATHUGASEMD FYRIR KENNARA

Alltaf ætti að staðfesta beiðnir um bankamillifærslur með samskiptaleiðum utan sama miðils (out-of-band).

Orðalyklar og matskvarði

Einkunnaviðmið kennara: Gefðu 1 stig fyrir hverja rétta pörun (alls 8 stig) og hvert samhengishugtak (alls 6 stig).

ÁFANGI 4: LAUSNIR – PÖRUN HUGTAKA

G 1. VEFVEIÐAR	F 2. FALSAÐ	D 3. RADDVEIÐAR	B 4. SVIK
H 5. STAÐFESTING	A 6. VÍR	E 7. HVALVEIÐAR	C 8. SMISHING

ÁFANGI 3: LAUSNIR – LYKILHUGTÖK

1 VEFVEIÐAR	2 FALSAÐAR	3 RADDVEIÐAR	4 SVINDL
5 STAÐFESTING	6 SVIKAFÆRSLA		

ÁFANGI 6, VALKOSTUR: LAUSNIR – PÖRUN ORÐA

1 B – FALSAÐAR	2 E – STAÐFESTING	3 F – SVIKAFÆRSLA	4 H – SMSSVIK
5 G – HVALAVEIÐAR	6 C – RADDVEIÐAR	7 A – VEFVEIÐAR	8 D – SVINDL

UMRÆÐUATRIÐI FYRIR KENNARA

Lykilhugtök:
Athugaðu hvort nemendur geti útskýrt VEFVEIÐAR, FALSAÐ og RADDVEIÐAR með eigin orðum og gefið dæmi um hvert hugtak.

Dæmisögur:
Biddu nemendur að styðja tillögur sínar með staðreyndum úr verkefnablaðinu en ekki ágiskunum.

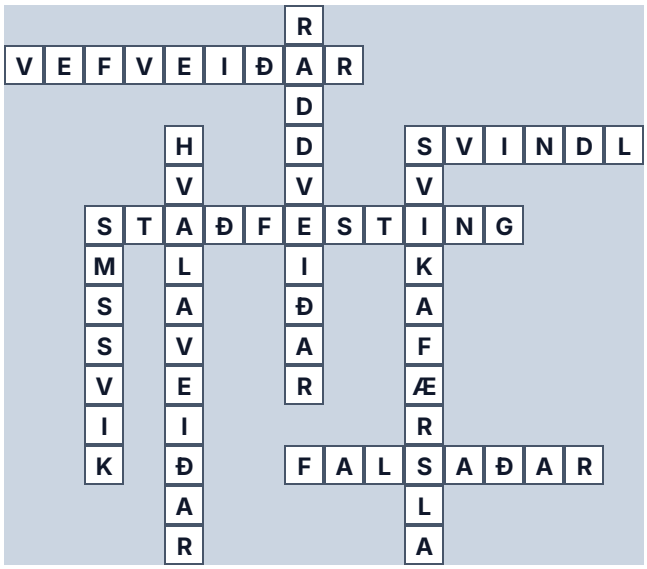
Mat á heimildum:
Biddu nemendur að sannreyna að minnsta kosti eina fullyrðingu í heimildum blaðsins og ræðið hvers vegna tölur, verð og reglur geta breyst með tímanum.

Lausnir við þrautum og athugasemdir fyrir kennara

LAUSN ORÐALEITAR

S	V	I	N	D	L	B	R	Ó	Þ	K	J	Þ	K	Ý
A	Ú	J	Đ	R	M	Í	A	Đ	I	V	N	N	K	R
L	K	P	G	M	M	R	D	S	T	E	Ú	Ú	G	B
S	I	T	P	O	H	T	D	B	Y	F	Đ	U	Æ	V
R	V	D	Ö	Y	S	F	V	J	G	V	Ö	Đ	H	N
Æ	S	Đ	R	Ý	T	P	E	B	V	E	Á	A	V	Ö
F	S	O	Đ	K	A	A	I	Đ	O	I	Đ	É	A	G
A	M	I	Đ	S	Đ	R	Đ	M	F	Đ	E	I	L	T
K	S	Ö	U	É	F	R	A	X	A	A	É	A	A	A
I	R	Ó	N	P	E	Ú	R	Þ	L	R	R	J	V	S
V	Ú	T	D	N	S	Æ	B	F	S	T	Ý	Y	E	Í
S	A	S	Ö	Æ	T	Æ	K	F	A	I	M	S	I	J
L	L	U	Ó	G	I	P	R	G	Đ	Ö	A	O	Đ	X
F	V	B	Æ	T	N	Æ	Á	G	A	L	Ö	G	A	J
O	P	N	Ý	B	G	L	Ö	Æ	R	F	Þ	Ó	R	Y

LAUSN KROSSGÁTUNNAR

LEIÐBEININGAR FYRIR KENNARA UM LAUSNIR KROSSGÁTU

LÁRÉTT

2 lárétt: VEFVEIÐAR Sviksamlegar tölvupóstherferðir sem eiga að stela innskráningarupplýsingum og lykilorðum (9 stafir)

4 lárétt: SVINDL Sviksamlegt ráðabrugg sem á að stela fé eða aðgangi að skilríkjum fórnarlamba (6 stafir)

5 lárétt: STAÐFESTING Að sannreyna greiðsluupplýsingar með traustri annarri samskiptaleið (11 stafir)

6 lárétt: FALSAÐAR Eftirlíkt netfang sendanda eða vefslóð sem á að líta út fyrir að vera lögmæt (8 stafir)

LÓÐRÉTT

1 lóðrétt: RADDVEIÐAR Sviksamleg símtöl sem eiga að stela skilríkjum og reikningsupplýsingum (10 stafir)

3 lóðrétt: HVALAVEIÐAR Markvissar vefveiðar sem miða að því að stela skilríkjum framkvæmdastjóra í æðstu stöðum (11 stafir)

4 lóðrétt: SVIKAFÆRSLA Sviksamleg tilfærsla bankaviðskipta yfir á reikninga glæpamanna (11 stafir)

5 lóðrétt: SMSSVIK Sending svikaskilaboða í textaformi til að stela aðgangsupplýsingum farsímareikninga (7 stafir)

Lausnir: Stafaruglingur og dulmál

Lausnalykill fyrir virkni um að raða orðaforða og Secret Cipher Challenge.

LYKILL ORÐARAÐAR

1. IEVEVÐARF	VEFVEIÐAR	5. AÐARSFAL	FALSAÐAR
2. ADRAVRIÐED	RADDVEIÐAR	6. DNSILV	SVINDL
3. SSETATNGFIÐ	STAÐFESTING	7. RASVÆASLIFK	SVIKAFÆRSLA
4. EARVAAÐIHVL	HVALAVEIÐAR	8. MSKSIVS	SMSSVIK

LYKILL AÐ LEYNIDULMÁLSÞRAUT

"FINNDU VEFVEIÐAR MEÐ SKANNA OG STAÐFESTINGU"

Lausnir dæmisagna

A Dæmisaga 1: Forvörn gegn svikum með fyrirtækjamillifærslur

Lausn fyrir kennara

VIÐMIÐ VIÐ EINKUNNAGJÖF

Svör nemenda ættu að ná yfir eftirfarandi atriði:

- Greining aðstæðna: Fjármáladeild fær áríðandi tölvupóst frá fölsuðu netfangi birgja sem biður um að framtíðargreiðslur reikninga séu sendar á nýtt leiðarnúmer.
- Ráðlögð aðferð og lausn: Settu reglu um tvöfalda heimild fyrir allar greiðslur. Innleiddu staðfestingu eftir annarri leið með fyrirfram vistuðu símanúmeri og lokaðu á tölvupóst frá fölsuðum lénum í gáttinni.

B Dæmisaga 2: Vefveiðar gegn yfirstjórnanda (hvalveiðar)

Lausn fyrir kennara

VIÐMIÐ VIÐ EINKUNNAGJÖF

Svör nemenda ættu að ná yfir eftirfarandi atriði:

- Aðstæður til greiningar: Stjórnandi smellti á vefveiðatengil sem sagðist innihalda öruggt skjal fyrir stjórnarfund og sló inn aðalinnskráningarupplýsingar sínar hjá fyrirtækinu á falsaðri gátt.
- Ráðlögð aðferð og lausn: Einangraðu tæki stjórnandans. Endurstilltu öll lotutákn og auðkenni fyrirtækisins. Farðu yfir aðgangsskrár vegna gagnaútflutnings og innleiddu vélbúnaðar-MFA á allar innskráningar.